

Historie van Limonadefabriek P.H.H. Kusters naar Cuba –Dranken-Party-Verhuur 1930 – 2010

Foto: Gabriël Janssen-Limbricht

Geschiedenis, wat was het voor ons als kind, een rot vak! Wat had je er aan? Wat onze voorouders voor oorlogen voerden en wie de koning van Spanje was. Nu, 60 jaar later. Pa schrijft 'Geschiedenis' en wat voor Geschiedenis! Van Opa naar Vader en Vader op Zoon. Hoe begon het?

Waar en wanneer? Mijn Opa, Jan Louis Willems, geboren 25.05.1868 te Overhoven-Sittard, Zoon van Johan, Gerard Willems (09.12.1829 Sittard) en gehuwd met Maria Mechtildis Jansen. Na zijn opleiding ging opa bij de marechaussee. Later in dienst als opperwachtmeester en in die hoedanigheid kreeg hij te maken met vele kazernes in het land o.a. Hillegom ± 1914, Horst-America ± 1900. Hier kwam op 01.09.1903 mijn moeder ter wereld. Later verhuisde ze van Horst-America naar Amby van waaruit moeder te voet naar de Bosstraat (bij de zusters) in Maastricht ging en hier haar opleiding kreeg. De laatste kazernetijd was in Sittard op de Agricolastraat, waar op 55-jarige leeftijd, de opper met groot verlof ging!

Na Ma 's opleiding kreeg zij een baan op het kantoor van Notaris Hanekamp, die zijn kantoor had in het huidige 'Hotel de Prins', hoek Rijksweg/Wilhelminastraat te Sittard.

Hier moest Moeder, die er als jonge secretaresse werkzaam was, de stichtingsactie klaarmaken voor de vestiging van een op te richten bierbottelarij en limonadefabriek van de Zuid Hollandsche Bierbrouwerij te Den Haag. Hierbij merkte zij meteen op dat er tevens een vacature vrij kwam voor een beheerder/depothouder. Aangezien haar Pa, Jan Louis Willems, meerdere malen thuis te kennen had gegeven graag nog wat jaartjes in een andere baan te willen doorgaan, werd hij door Ma van deze vacature in kennis gesteld! Gezien zijn functie was dat natuurlijk voor hem een 'gekookt eitje' en werd hij door de Brouwerij met 'open armen' ontvangen en aangesteld om dat bedrijf op te starten! In 1920 en hoe?

Van de eerste dag af ging het crescendo en werd in de omstreken rond Sittard goede zaken gedaan. De vaten bier werden per spoor met goederenwagens aangevoerd en met speciale vatenwagens naar de Bottelarij vervoerd op de Rijksweg Zuid nr. 38 (naast Ambachtschool. Tegenwoordig Wok restaurant).

Daar werd een gedeelte van de vaten afgevuld op fles, de rest vond zijn weg naar de horeca.

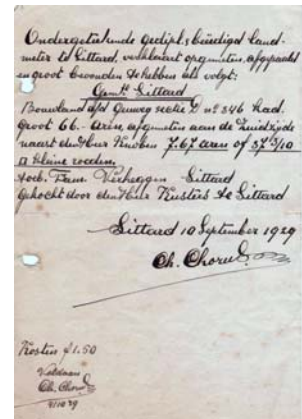

Ma, Anna Willems, verliet het notariskantoor en ging als winkelfuf werken bij Drukkerij Alberts op de Putstraat te Sittard, alwaar zij later haar man leerde kennen, die daar werkte als vertegenwoordiger. Na korte tijd vertrok Ma weer en kreeg een betrekking als kinderjuf bij de Fam. Drehmans te Roermond waar ze bleef tot februari 1929. Want op 09.02.1929 trouwde zij met haar eerste liefde Peter Hendricus Hubertus Kusters. Geboren te Guttecoven, op 30 april 1899, als jongste kind van Godfrid Kusters. Op 10.06.1849 gehuwd met Johanna Barbara Schmeitz (15.03.1857 + 03.06.1902)

Na zijn lagere school ging deze Peter Hendrikus Hubertus Kusters elke dag te voet vanuit Guttecoven naar het Bisschoppelijk College te Sittard waar hij afstudeerde. Aansluitend vond hij zijn weg in de handel, als vertegenwoordiger bij een meelhandel in Nuth, later bij Alberts drukkerijen en nog later vond hij een plek op het hoofdkantoor bij de Staatsmijn Emma te Hoensbroek. Hier kreeg hij in 1928 met een hele groep ontslag, wegens malaise in het bedrijf. Zijn inmiddels toekomstige schoonvader zei: "Kom maar bij mij in het bedrijf. Dan kun jij achter een paar jaar, (dus in 1930) mijn plaats opvolgen hier." Echter de brouwerij in Den Haag zag liever een 'echte Hollander'. Opa, Jan Willems, gaf hem een advies. "Wat let je. Begin maar op je eigen. Ik help je wel!"

En zo startte 1 juni 1930 het begin van de zaak. Het huis op de Geuweg 32 was bijna klaar. Dus werd daar een bottelarij achter gebouwd, want ruimte was er genoeg. De bouwvergunning van de Gemeente Sittard werd getekend door de toenmalige burgemeester Coenders.

Machines werden gekocht bij Gebr. v/d Boon in Arnhem, een Chevrolet vrachtwagen bij Garage Lamb. Lumey in Gulpen, flessen bij de Glasfabriek te Leerdam en het bier betrok hij voorlopig van z'n schoonvader!

Er werd ook meteen telefoonverbinding aangesloten met als nummer 14. Het veertiende telefoonnummer in Sittard. Entreegeld en aansluiting f 25,- en het eerste maandabonnement bedroeg f 2,75. Inningskosten f 0,10 en plakzegel f 0,10. Een flesje limonade voor de horeca koste in 1938 f 0,05 + 4% OB.

Gezien zijn bekendheid met de omliggende gemeenten en dorpen kon de handel goed draaien en werden vele horecabedrijven in Limbricht, Guttecoven, Born, Obbicht (waar nog steeds een van onze eerste relaties zaak voert, namelijk 't auwt Vaerhoes, ook al in de derde generatie!). Maar ook in Berg a/d Maas, Geleen en niet te vergeten Sittard-Ophoven (Café Cremers, Kösters, Stevens, Lemmens Köhlen, Sjang Jansen (t 'Sieske) en het Patronaat, Café Luxor, H. Dols, 't Zwartpaard, Hotel Kerens, Th. L'Ortey en nog vele anderen.

In 1935 bouwde Jan Louis Willems een woning naast pa Kusters om na te genieten van het leven. Maar dit mocht niet lang duren want hij stierf in december 1938 op 70-jarige leeftijd.

Mei 1940, wereldoorlog II breekt uit en brengt vele problemen en onrust in de latere jaren.

De voedselvoorziening stagneerde, benzine kwam op de bon, maar ook suiker ging op de bon, dus limonade met 10% suiker werd opeens 'surrogaat' limonade,

samengesteld uit 0,05% kunstmatig verzoetingsmiddel, 0,35% citroenzuur, essence en kleurstoffen. De rest bestond uit 99,475% koolzuurhoudend water!

De auto werd op stal gezet en door de toenmalige overheid verzegeld. Paardentractie was dus het enige alternatief.

Eerst kwam paard Lisa. Toen echter de levering van Z.H.B. bier uit Den Haag kwam stil te liggen, werd via een familierelatie contact gezocht met de heer Philips van de Leeuws Bieren te Valkenburg. Probleem was dat er zelf voor transport v.v. gezorgd moest worden. Het volgende probleem was weer geboren! Aangezien Lisa die loodzware vrachten over de Limburgse heuvels niet aankon kwam een tweede paardenkracht ons erf op. Bruno en niet veel later Bles.

Het was een zeer zware strijd om de zaak draaiende te houden.

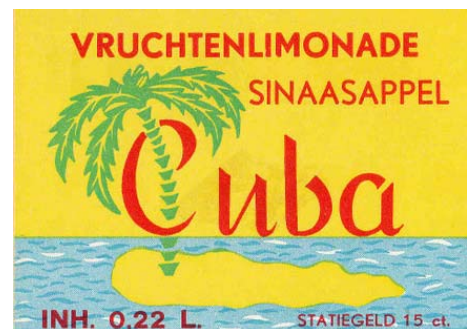
Essences niet leverbaar, flessen van de Glasfabriek te Leerdam mondjasmaat en gummi afsluitingen voor de beugelflessen niet leverbaar enz. Elke dag was moeilijk door te komen, maar elke dag moest er toch brood op de plank voor het inmiddels uit acht personen bestaande gezin. Met daarbij ook nog een 'hele bonkaart' voor een ondergedoken joodse leverancier die in Amsterdam woonde! (Na de oorlog emigreerde hij naar Amerika). In de laatste jaren van de oorlog lag de vatenkelder onder de bottelarij leeg en werd deze gebruikt als geheime opslagplaats voor aluminium keukenmateriaal van het ziekenhuis De Goddelijke Voorzienigheid. Ook een relatie vanaf het eerste uur (1930). Het laatste jaar deed de kelder dienst als schuilkelder voor de hele straat!

Op 18 September 1944 werd Sittard bevrijd, maar het duurde nog jaren voor alles weer normaal kon draaien. De voedselvoorziening kwam zeer langzaam op gang. In 1945, na de annexatie van de Selfkant, kwamen hier vele kruideniersbedrijven het klantenbestand verstevigen en wat later ook uit Susteren, Holtum, Buchten en Nieuwstadt.

In 1946 kwam de vruchtenlimonade op de markt. Dit vroeg om een frisse nieuwe aanpak, dat moest gebeuren met zon, palmen en strand.

Het was mede door de bevrijders en de Hawaiaanse muziek de inspiratie voor de naam 'Cubana'.

Maar het merkenbureau floot Pa Kusters terug! Deze naam was reeds gedeponereerd door een bedrijf uit New York. "Dan maken wij er 'Cuba' van". En zo was de naam geboren!

De naoorlogse jaren:

Overall in Limburg begon de wederopbouw, dus ook in het Sittardse Ophoven. De paardentractie werd weer het 'Oude Fordje' van 1935, dat gedurende de oorlog verzegeld in de bottelarij had gestaan.

Het werd ook weer de tijd van feesten. Verschillende verenigingen kwamen weer van de grond, maar zochten ook mogelijkheden om hun lege kas te spekken. Zo werden er overall weidefeesten georganiseerd met attracties zoals een ballentent, touwtrekken, blikwerpen

,windbuksschieten enz.

Natuurlijk werd er ook gezorgd voor een dansvloer met orkest. Aan de ingang van de weide werd er inkom geheven en het gerstenat vloeide er rijkelijk.

In de eerste jaren na de oorlog werd er door de bevolking door de week nog karig geleefd. Drank en andere luxe artikelen waren alleen bestemd voor de zondag.

Door de boeren en jong boeren werden er op een gegeven moment Fokveedagen georganiseerd.

Een erg geslaagde fokveedag in de buurt werd georganiseerd in de weide van Boer Kallen (nu Ophovenerhof), op de hoek van de Geleenstraat/Gulicksestraat, tegenover de huizen van Verhagen, die in de volkmond zo vernoemd werden.

Voor P.H.H. Kusters die dit gebeuren met eten en drinken moest verzorgen was dit tevens het eerste culinaire gebeuren van deze omvang. Het feestpaviljoen bestond uit een uit houten steigerpalen opgetrokken tent die met dik sisaltouw aan elkaar was gesjord. Hier overheen werden dikke donkergeoliede dekkleden, die door de Amerikaanse bevrijders waren achtergelaten, getrokken. De tent werd vervolgens ingericht met wat marktkramen en de tafels werden gedekt met de beste wit gesteven beddenlakens.

De mensen uit de omgeving, boeren en buitenlui, lieten zich de drank goed smaken en de door bakker Houben (kaartvriend van Pa Kusters) uit Sanderbout gebakken broodjes met verse romige kaas van de St. Rosa melkfabriek en vers gesneden rauwe ham van eigen gemeste varkens vonden natuurlijk gretig aftrek. Het was zelfs zo, dat bakker Houben tijdens het feest de oven nog eens moest aanmaken om extra broodjes bij te bakken.

Het geheel was een enorm succes, zeker na zo 'n vijf magere jaren tijdens de oorlogsperiode.

De weidefeesten werden elk jaar georganiseerd. Ook in Ophoven. De meeste feesten waren in de weide van Zef Lumens, hoek Geuweg/Kromstraat of in de wei van Constant Custers vlak naast het Café van Sjang Stevens, later Matje Köhler in de Dorpstraat, nu Ophoven.

Wat later werden er door de K.A.B. Mijnwerkersbond in de bovenzaal van het patronaat tegenover de kerk in Ophoven toneelvoorstellingen gegeven, wat een geweldig gebeuren bleek en in het enthousiasme wat daaruit voortkwam schakelde men alras om naar dansavonden.

Aangezien er verder niets te beleven viel in het dorp waren deze bijeenkomsten topbijeenkomsten waar het Leeuw Bier uit Valkenburg veel gedronken werd. Ook de door ons geproduceerde gele priklimonade, later gevolgd door de Sinas Vruchtenlimonade, waren een betaalbare verfrissing.

K.A.B. AFD. OPHOVEN Zondag 18 Sept.

Groot

WEIDEFEEST

in de feestweide van
dhr. C. Custers, Dorpstraat

DANSEN

Entree f. 0,75

Diverse vermakelijkheden met prachtige prijzen
Consumptie-gelegenheid, fruit, limonade, koffie, ijs enz.

Entree weide 25 cent
Kinderen boven 10 jaar 10 cent
U allen verwachten wij!
Aanvang 2 uur HET BESTUUR

De Diergaard
Wet. Appeltans
Geele de Drogen
J.J. Penders-Sijthoff

De verkoop van dranken tijdens deze festiviteiten werd toen al gedaan via bonnen, en wie achteraf nog bonnen over had, die kocht gewoon een paar repen Jacques Chocolade voor zijn geliefde.

De horeca in de stad en ook op het platteland deed goede zaken, het was in die tijd zowat het enige verteer. De drankenkeuze was zeer beperkt. Bier, fris, een Elske of een borrel! Wijn werd niet verkocht en Breezers bestonden toen nog niet.

In de wat latere jaren deden wel de zakjes chips hun intrede, toen hier nog een gouden greep van 'Nou van de Bout' Pfenning's van Café Luxor naast de Luxor Bioscoop op de Rijksweg. Weer wat later kwamen er de gehaktballen van slagerij Bouman. Foodconsumptie in de horeca was geboren, alsmede de catering op locatie.

Toen kwam de televisie als thuisvertier om de hoek kijken en was de gezelligheid buitenshuis veelal voorbij. Zo is het nu eenmaal in het leven, met 'Ups en Downs'. Om ons heen kijkend treffen we de melkventer, kolenhandel en broodbezorger ook niet meer aan, en toch, de wereld draait door.

Om onze naam wat meer duidelijkheid te geven heb ik in 1983/84 'Sittard' toegevoegd en het beeldmerk 'Wijn-bier-borrelglas' met in het kader 'Cuba-Sittard' sinds 1930. Dit merk is wettig gedeponereerd in het Beneluxregister in 1992.

Mei 1950 kwam ik, Harry Kusters, van de Mulo thuis, aangezien Pa Kusters met hartklachten werd geveld! (niet verwonderlijk na zo 'n jarenlange stresstoestanden). Zo begon mijn taak, die ik steeds met veel plezier en volle inzet heb mogen voortzetten dankzij de geweldige steun van mijn vrouw Finy.

In 1965, het jaar dat Pa Kusters met pensioen wou, werd door mij de zaak overgenomen, inclusief machines, auto, voorraad en debiteurenbestand. Maar wel met de restrictie dat bij de koop van de woning, winkel, mijn ouders het recht behielden van gratis bewoning van het inmiddels verbouwde woonhuis. Deze verkoop was in 1969 en 26 mei 1969 betrokken wij het huis. De zaak liep prettig en vroeg om meer ruimte. In 1972 werd achter de

bottelarij een nieuw magazijn bijgebouwd. Echt gebouwd op de toekomst, zo groot dat in het begin 5-7 caravans er onderdak konden hebben die in de loop der jaren toch weer moesten ruimen voor de groei. In 1969 was ook het jaar dat de productie van limonade, die inmiddels de naam kreeg van frisdrank, gestopt werd. Mede gezien het feit dat zeven Limburgse brouwerijen zich hadden samengepakt en samen met Sinalco, een fabrikant uit Lippe-Detwald (Duitsland), in Sittard een fabriek bouwden voor frisdrank. DIS, Dranken Industrie Sittard.

In de loop der jaren werden alle horecabedrijven die bierverplichtingen hadden aan deze deelnemende brouwerijen tevens de verplichting opgelegd naast bier ook de frisdrank af te nemen. Zodoende bleef er geen vrije klant meer over!

De hele verkoop werd toen toegespitst op de winkelsector, bejaardentehuizen, kloosters, frituren en grootafnemers in de privésector. Tevens werd aandacht gegeven aan het verzorgen van feesten en partijen, bruiloften en openingen.

Voor het snelle laden en lossen werd in mei 1987 een vorkheftruck gekocht en werd met Harry Kusters Jr. (4e generatie), die inmiddels al wat jaartjes in het bedrijf werkte, een Vennootschap onder Firma opgericht, dit gebeurde in april 1989. Ook werd de Ford transit met dubbellasser ingeruild voor een Mercedes vrachtwagen met laadklep. Dus alle leveringen gingen vanaf toen met rolcontainers naar de klanten toe.

Foto: Gabriël Janssen-Limbricht

was het snel bezorgen en ophalen van partymaterialen geen probleem meer en al ras werden in de hele provincie, ja zelfs tot ver daar buiten, bij particulieren en bedrijven party's, openingen, receptie's, bedrijfsborrels en communiefeesten verzorgd.

Voor de vele kleinere gelegenheden was het Heineken 10 liter fust een uitstekende oplossing.

Mede door de goede samenwerking met deze brouwerij werd al snel de grootste omzet van Nederland gehaald, en dat als relatief klein Limburgs bedrijf.

Toen Grolsch vervolgens kwam met een eenvoudigere uitgave, het Partyfust met ingebouwde koolzuur, werd al snel alle omzet overgezet naar dit systeem en al ras was daar ook de toevoeging: Grootste afnemer van Nederland.

Echter eind 2003 gaf Grolsch te kennen om met dit systeem te stoppen. Wij als Cuba besloten verder te gaan met dit tapsysteem, welk hierdoor na 18 jaar

trouwe dienst nog steeds op de Nederlandse markt is, zij het nu onder het eigen merk Pötje.

Het complete verhaal betreffende vijf jaar Pötje is reeds te lezen in de vorige uitgave van Feestelingen 2009.

Dus geen vervolg maar een terugblik is hier van toepassing.

Harry Kusters Sr.

Augustus 2010